LES CAHIERS DE TUNISIE, Tome XVIII, 1970, nr. 1—4.

Facultatea de litere și științe umanistice din Tunis își face simțită prezența în cadrul tinerei istoriografii africane și cu revista „Les cahiers de Tunisie".

Colectivul redacțional, format din consacrați oameni de știință tunisieni valorifică cu multă competență articole și studii privind istoria Tunisiei, probleme ale Maghrebului și lumii arabo-islamice, ale lumii mediteranene.

În anul 1970, revista rezervă un vast spațiu unui eveniment deosebit de important : colocviul tunisiano-spaniol consacrat relațiilor politice, economice și culturale între cele două țări. Colocviul s-a desfășurat în zilele de 21—24 martie 1969 și s-a bucurat de prestigioasa participare a specialiștilor tunisieni și spanioli. Parte din comunicările prezentate sînt publicate în numerele 1 și 2 ale revistei. Pe baza unor date inedite, din arhivele spaniole și tunisiene, sînt prezentate elemente noi privind evoluția raporturilor dintre cele două țări, începînd din secolul al VIII-lea.

Relațiile Tunisiei cu alte state din Africa, ca și cu statele europene au atras mai de mult atenția istoricilor și specialiștilor și din alte țări. Datorită și revistei „Les cahiers de Tunisie" sînt prezentate o serie de chestiuni privind relațiile cu Franța, Marea Britanie și, recent, cum am arătat, cu Spania. Anul acesta (1970), „Les cahiers de Tunisie" își aduce din plin contribuția la cunoașterea relațiilor cu Germania. În cadrul acestei reviste, nr. 3—4, sub semnătura lui Gilbert Gehring, este publicat articolul *Les relations entre la Tunisie et l'Allemagne avant le protectorat français.* Bazat pe o foarte serioasă documentare, în arhivele din Potsdam, Paris, Bonn și Tunis, studiul face o amplă prezentare, atît a relațiilor directe dintre cele două țări, cît și a politicii germane în Africa de nord.

Revista cuprinde, de asemenea, recenzii, cronici și note.

Eforturile depuse de colectivul de redacție, pentru a face cunoscută istoria Tunisiei, sînt elocvente și prin larga circulație de care se bucură revista. Aceasta se explică prin maniera de prezentare a problemelor, prin interesul tot mai mare pentru istoria Africii la a cărei cunoaștere „Les cahiers de Tunisie" își aduce o reală și însemnată contribuție.

A. Filimon

WERNER BAHNER, *Nicolae Bălcescu (1819—1852), ein rumänischer revolutionärer Demokrat im Kampf für soziale und nazionale Befreiung,* Sitzungsberichte des Plenums und der problemgebundenen Klassen der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, 1/1970, Akademie-Verlag, 24 p.

Werner Bahner, romanist din Berlin, a dobîndit o excelentă reputație, chiar și dincolo de granițele Republicii Democrate Germane, nu numai pentru cunoștințele sale aprofundate despre limba, istoria și cultura popoarelor romanice, ci și ca un specialist pentru istoria ideologiei europene în veacul al XIX-lea. Lucrarea ce recenzăm îndreptățește această reputație.

Întrucît Bălcescu, în mod regretabil, este puțin cunoscut în Republica Democrată Germană, Bahner începe prin a schița biografia revoluționarului român, întemeindu-se pe numeroase lucrări publicate în România și pe o teză de doctorat prezentată la Universitatea din Leipzig [1]. Principala străduință a autorului consistă în a pune în evidență contribuția deosebit de importantă a lui Bălcescu la trezirea și întărirea sentimentului național român. El prețuiește la justa lor valoare lucrările istorice ale revoluționarului democrat și subliniază convingerile acestuia că istoria este făurită de masele populare și că scrierile istorice sînt menite să înlesnească, pe baza experienței din trecut, soluționarea problemelor actuale și a celor

[1] Claus Bochmann, *Beitrag zur Bestimmung des politisch-sozialen Weltbildes des rumänischen revolutionären Demokraten Nicolae Bălcescu,* Dissertation Philosophisch-philologische Fakultät, Karl-Marx-Universität, Leipzig, 1966 (manuscris).

viitoare. În legătură cu această concepţie a lui Bălcescu, Werner Bahner analizează critic scrierile istoricilor aşa-zis pozitivişti care au învinuit pe Bălcescu de a fi făurit concepţia sa istorică sub înrîurirea numai a epocii în care a trăit. Werner Bahner consideră pe Kogălniceanu şi pe Bălcescu ca pe fondatorii istoriografiei române moderne, bazată pe metoda ştiinţifică. Lucrarea neterminată a lui Bălcescu, *Românii sub Mihai-Vodă Viteazul*, este, după părerea lui Werner Bahner, „cea mai importantă operă istorică din acea epocă" (p. 14).

Autorul este de părere că elementul hotărîtor al însemnătăţii personalităţii lui Bălcescu este că el a considerat eliberarea naţională ca fiind întotdeauna strîns legată de progresul social. Bălcescu s-a deosebit de istoricii romantici ai vremii sale, întrucît, mai mult decît aceştia, el a susţinut că eliberarea naţională nu putea rezulta decît din rezolvarea consecvent antifeudală a chestiunii agrare. Bahner atrage atenţia că această convingere a lui Bălcescu a fost cunoscută de Karl Marx, care a menţionat-o în primul volum al *Capitalului*[2]. Totodată, Bahner constată că Bălcescu n-a plănuit niciodată o organizaţie socială mai înaintată decît cea burghezo-democrată ; el n-a privit problema socială prin prisma intereselor clasei muncitoare ; transformarea gospodăriei agricole în proprietate colectivă n-a făcut obiectul preocupărilor sale. Semnalînd această importantă limită, Bahner se deosebeşte de acei istorici care proslăvesc personalităţile burgheze progresiste, fără a ţine în seamă punctul de vedere de clasă.

În lucrarea ce recenzăm sînt puse în evidenţă însuşirile excepţionale ale lui Bălcescu de a analiza foarte just situaţia concretă istorică şi socială a ţării sale şi de a stabili sarcinile necesare cele mai urgente de împlinit pentru epoca aceea. Bălcescu a considerat că înlăturarea desăvîrşită a regimului feudal şi constituirea statului naţional erau două obiective indisolubil legate. Pentru realizarea acestor scopuri el a luptat, fără a admite vreun compromis. Îmbinarea programului social cu cel naţional l-a împiedicat să alunece pe panta naţionalismului burghez. Bahner apreciază că Bălcescu, cu această viziune a viitorului şi ţinînd seamă de consecinţele ei revoluţionare, a depăşit pe prietenii lui încadraţi atunci în lupta burghezo-democrată, precum şi pe tovarăşii lui de idei din Europa apuseană, ca Giuseppe Mazzini şi Jules Michelet.

Dacă Werner Bahner, înfăţişîndu-ne viaţa şi opera lui Bălcescu, n-a contribuit, prin informaţii noi, la sporirea cunoştinţelor noastre, el are totuşi meritul că, folosind cele mai importante rezultate ale cercetătorilor români, precum şi alte lucrări şi izvoare, ne-a dat o apreciere de ansamblu a activităţii marelui revoluţionar, descriind personalitatea acestuia cu multă măiestrie.

Margot Hegemann

---

[2] Werner Bahner se întemeiază pe lucrarea lui G. Z a n e, *Marx şi Bălcescu*, Iaşi, 1927.

Nr. colilor de tipar 7,5
Tiraj 650 broşate

Întreprinderea poligrafică Iaşi
str. Vasile Alecsandri nr. 6
comanda nr. 264
R. S. România

